

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o stwierdzenie bezczynności organu rentowego i nakazanie wydania decyzji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 maja 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (Kasa Sądu Apelacyjnego w [...]) na rzecz adwokat A. K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem udzielonej pomocy prawnej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 lutego 2017 r. oddalono apelację M. P. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 grudnia 2015 r., mocą którego oddalono odwołanie wnioskodawcy w sprawie o stwierdzenie bezczynności organu rentowego i nakazanie wydania decyzji.

W sprawie ustalono, że M. P. prowadził działalność gospodarczą w ramach P. Sp. z o.o. w G.. Spółka nie uiszczala należnych składek na ubezpieczenie

społeczne. Prowadzone postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do pełnego zaspokojenia wierzyciela.

W dniu 25 sierpnia 2008 r. M. P., reprezentujący P. Sp. z o.o., zwrócił się do Ministerstwa Finansów o wykonanie płatności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne z wierzytelności Skarbu Państwa. Odpis tego pisma przesłano do organu rentowego, który nie wyraził zgody na przyjęcie cesji wierzytelności na poczet zaległych składek.

W tej sytuacji M. P. wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w [...] skargę na bezczynność Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Skarga została odrzucona postanowieniem z dnia 21 listopada 2013 r. Z dniem 28 marca 2014 r. M. P. został wykreślony z rejestru jako prezes zarządu P. Sp. z o.o. Wyrokiem Sądu Rejonowego w C. z dnia 6 sierpnia 2012 r. M. P. został skazany za czyn z art. 286 § 1 k.k.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, adresatem pisma M. P. było Ministerstwo Finansów. Niemniej on – jako osoba fizyczna – nie mógł być stroną w postępowaniu dotyczącym zaległych składek P. Sp. z o.o., co finalnie zwalniało pozwanego od wydania decyzji w trybie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, dalej ustawa systemowa).

Sąd Apelacyjny w [...] podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, podkreślając, że postępowanie z dnia 5 grudnia 2013 r. zostało zainicjowane przez osobę fizyczną a nie przez organ reprezentujący spółkę. Stąd nie było przesłanek do wydania decyzji w myśl art. 83 ustawy systemowej, zwłaszcza gdy chodzi o bliżej niezdefiniowane wierzytelności osoby fizycznej względem Skarbu Państwa. Organ rentowy nie jest uprawniony do wydawania decyzji wobec osób trzecich o przejęciu wierzytelności na poczet zaległości składkowych podmiotu zobowiązanego do zapłaty składek.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny orzekł w myśl art. 385 k.p.c.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył pełnomocnik odwołującego się, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został umotywowany przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji

nie dokonał wykładni oświadczenia woli w kontekście możliwych i przewidzianych w art. 83 ust. 1 ustawy systemowej decyzji, jakie może wydać organ rentowy. Tym samym doszło do naruszenia art. 382 i art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niejednoznaczne wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz braku oceny części istotnych dowodów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. wynika zamknięty katalog okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący formalnie wskazał na jedną z nich i w ten sposób określił zakres postępowania podczas przedsądu. W jego ocenie skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić na pierwszy rzut oka bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318). Przyjęte jest w judykaturze, że oczywista zasadność skargi powinna polegać na takim naruszeniu norm prawnych, które nie budzi wątpliwości i możliwe jest do stwierdzenia przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2007 r., I PK 113/07, LEX nr 896056).

W stanie faktycznym sprawy trudno w ogóle doszukać się naruszenia prawa materialnego lub procesowego, nie mówiąc o naruszeniu, które dałoby się stwierdzić przy wykorzystaniu podstawowego instrumentarium prawniczego. Po pierwsze, pismo M. P. (osoby fizycznej a nie osoby działającej jako organ osoby prawnej) zostało skierowane do Ministerstwa Finansów. Po drugie, wierzytelności względem Skarbu Państwa nie zostały dookreślone. Ustalony przez sądy stan faktyczny sprawy w żaden sposób nie pozostaje w sprzeczności z art. 83 ust. 1 ustawy systemowej, zaś równocześnie skarżący nie podał przepisu dotyczącego suponowanych zaniechań w przedmiocie oświadczenia woli, które to mogły ujawnić potrzebę wydania przez organ rentowy decyzji o określonej treści. Tym samym autor skargi kasacyjnej przenosi spór z „oczywistego naruszenia prawa” na spór w

płaszczyźnie oceny dowodów, co samo w sobie wyklucza stwierdzenie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., o ile równocześnie dokonane w sprawie metody wykładni, parametry oceny, reguły interpretacyjne nie są atypowe. Próba zaakcentowania pominięcia „istotnych dowodów” przerzuca ciężar w grę problemów stopniowalnych, które bez konkretnego wskazania, nie mogą prowadzić do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zatem i normy prawa procesowego wskazane we wniosku nie prowadzą do podzielenia jego puenty.

W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach udzielonej wnioskodawcy pomocy prawnej z urzędu orzeczono w myśl art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o advokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) w związku z § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.). Jednocześnie nie orzeczono o kosztach procesu na rzecz organu rentowego, gdyż pełnomocnik pozwanego domagał się ich przyznania w odpowiedzi na skargę kasacyjną wyłącznie w razie odrzucenia skargi kasacyjnej albo w razie jej oddalenia. Tymczasem żadne z tych rozwiązań nie zachodzi w sprawie, co należy rozumieć jako brak żądania w myśl art. 98 § 1 k.p.c.